

1999 no. GT 10

**AFKONDIGINGSBLAD
VAN
ARUBA**

LANDSBESLUIT van 4 augustus 1999 no. 7, bepalende de opneming in de afzonderlijke afdeling van het Afkondigingsblad van Aruba van de geldende tekst van het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 19 van de Bouw- en woningverordening (Bouw- en woningbesluit).

Uitgegeven, 3 september 1999

De minister van Justitie en Publieke Werken,

E.J. Vos

DE GOUVERNEUR van Aruba,

Op de voordracht van de minister van Justitie en Publieke Werken,

Gelet op:

artikel 6, eerste lid, van de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur (AB 1987 no. GT 2);

HEEFT BESLOTEN:

- I. vast te stellen de in de bijlage bij dit landsbesluit opgenomen tekst van het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 19 van de Bouw- en woningverordening (Bouw- en woningbesluit), zoals deze luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen krachtens de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur (AB 1987 no. GT 2);
- II. dit landsbesluit op te nemen in de afzonderlijke afdeling van het Afkondigingsblad van Aruba.

Gegeven te Oranjestad, 4 augustus 1999

O. Koolman

De minister van Justitie en
Publieke Werken a.i.,
J.H.A. Eman

AFDELING I

Voorschriften voor eenvoudige gebouwen zonder verdieping
en met een grondoppervlak van minder dan 100 m²

Artikel 1

1. Onder alle buitenmuren en dragende muren moet een doorgaande stenen fundering tot op een voldoende vaste grondslag worden gemaakt met een aanlegbreedte van ten minste 0,25 m.
2. Het opgaande muurwerk moet, wanneer dit wordt uitgevoerd in beton of in steen van regelmatige kantige vorm, worden gemaakt ter dikte van ten minste 10 cm.
3. Breuksteenmetselwerk moet een dikte hebben van 25 cm.
4. Alle metselwerken moeten worden uitgevoerd met toepassing van een mortel, bestaande uit 1 deel cement op 4 delen zand.
5. Bij het gebruik van houten wanden moeten de stijlen die het geraamte van het gebouw vormen, een minimum-afmeting hebben van 5 bij 10 cm.
6. De hoekstijlen van dit geraamte moeten ten minste 10 bij 10 cm bedragen.
7. De afstand tussen de stijlen onderling mag niet meer bedragen dan 1 m.
8. Tussen de stijlen moeten voldoende regels en schoren worden aangebracht.
9. De stijlen moeten aan de onderzijde worden verankerd in een aan de fundering bevestigde voetplaat en aan de bovenzijde in een muurplaat.
10. Deze platen moeten ten minste een afmeting hebben van 5 bij 10 cm.
11. Bij een overspanning van de vloerbalken van 2 m moeten de balkafmetingen ongeveer zijn: 5 bij 15 cm.
12. Bij een overspanning van de balken van 3 m moeten de balkafmetingen ongeveer zijn: 6 bij 16 cm.
13. Bij een overspanning van de balken van 4 m moeten de balkafmetingen ongeveer zijn: 8 bij 18 cm.
14. Bij een overspanning van de balken van 5 m moeten de balkafmetingen ongeveer zijn: 8 bij 23 cm.
15. Bij een overspanning van de balken van 6 m moeten de balkafmetingen ongeveer zijn: 8 bij 28 cm.
16. De afstand van de vloerbalken mag niet meer bedragen dan 65 cm.
17. Het hout van de vloer zowel als van de wandbekleding moet zijn van geploegd goed timmerhout van ten minste 2,3 cm dikte.
18. Bij gebouwen, gelegen op minder dan 25 m afstand van andere gebouwen, moeten de keukenvloer en de wanden van de keuken zijn gemaakt van onbrandbaar materiaal.
19. Het dak van een woning moet een volkomen afsluiting zijn tegen wind en regen.
20. Dakbedekkingen van pannen mogen geen flauwer helling hebben dan 30 graden en dakbedekkingen van gegolfde platen niet flauwer dan 15 graden.
21. Golfplaten moeten een minimum overlap hebben van anderhalve golfbreedte aan de zijde en 10 cm aan de onderzijde.
22. Alle goten moeten waterdicht zijn en zodanig worden gemaakt, dat daarin geen water kan blijven staan of naar binnen kan overlopen.

23. Het hout van de kapspanten moet een minimum-doorsnede hebben van 5 bij 10 cm.
24. De kapspanten moeten worden voorzien van voldoende schoren en trekplaten.
25. Alle verbindingen van de kapspanten moeten vakkundig worden uitgevoerd.
26. Indien de kap wordt uitgevoerd zonder gordingen, mogen de afstanden van de spanten niet meer dan 70 cm bedragen.
27. Indien een kap wordt uitgevoerd met gordingen, mogen de afstanden van de spanten niet meer dan 3 m bedragen.

Artikel 2

1. De wandhoogte van deze woningen mag niet hoger zijn dan 3,5 m, gemeten tussen de vloer en de onderkant van de muurplaat.
2. De kleinste wandhoogte van de vertrekken mag niet minder zijn dan 2,6 m.

Artikel 3

De minimum-hoogte van de vloer van de woning moet ten minste 0,20 m boven de kruin van de weg zijn gelegen volgens aanwijzing door of vanwege de minister, belast met publieke werken.

Artikel 4

1. De hoofdingang van een woning moet, gemeten in de dag, ten minste 0,85 m wijd en over deze breedte ten minste 2 m hoog zijn.
2. Indien in een woning een gang of portaal wordt gemaakt, moet deze ten minste een breedte hebben van 0,85 m, een hoogte van 2 m en een oppervlak van 1,25 m², na aftrek van alle betimmering.
3. Een van de ruimten, bestemd tot woonvertrek, moet een grondoppervlakte hebben van ten minste 12 m²; één van de ruimten, bestemd tot slaapvertrek, van ten minste 7 m²; één keuken van ten minste 4m², elk van de andere vertrekken van ten minste 5 m².
4. Indien in een geheel of gedeeltelijk voor woning bestemd gebouw geen afzonderlijk slaapvertrek aanwezig is, moet het woonvertrek een grondoppervlakte hebben van tenminste 21 m².
5. Indien in een geheel of gedeeltelijk voor woning bestemd gebouw geen afzonderlijke keuken aanwezig is, moeten de vloer en de wanden van een van de vertrekken zijn gemaakt van onbrandbaar materiaal.
6. De vloeren van de genoemde ruimten moeten boven het in artikel 3 bedoelde peil zijn gelegen.
7. De verhouding tussen de grootste en kleinste afmeting van een vertrek mag niet meer bedragen dan 5 tot 3.
8. Het oppervlak van de vertrekken en van de keuken wordt gemeten tussen de betimmering op 1 m hoogte boven de vloer.
9. Elk vertrek van een woning moet rechtstreeks van buiten daglicht en lucht ontvangen door een of meer beweegbare ramen.
10. Het gezamenlijk raamoppervlak, waardoor het daglicht en de buitenlucht onbelemmerd moeten kunnen binnenstromen, mag niet minder bedragen dan 1/15 deel van het vloeroppervlak.

11. Wanneer deze ramen hun licht ontvangen uit gangen tussen gebouwen van minder dan 3 m breedte, gemeten loodrecht op het vlak van het raam, dan wordt het oppervlak van deze ramen slechts voor 3/4 in rekening gebracht.

12. Als raamoppervlak in bovengenoemde zin wordt bedoeld bij niet-beweegbare ramen het oppervlak, gemeten in de kasten van de jalouzieën, en bij beweegbare ramen het oppervlak, gemeten in de dag van het raamkozijn.

Artikel 5

1. De afstand tussen de buitenwanden van een woning en de buitenwanden van een beerput of zinkput moet ten minste 1 m bedragen.

2. De afstand tussen een waterput of een in de grond gebouwde regenbak en een beer- of zinkput mag niet minder bedragen dan respectievelijk 75 en 50 m.

3. In bepaalde gevallen kan de minister, belast met publieke werken, vrijstelling van laatstgenoemd voorschrift verlenen.

Artikel 6

1. De eigenaar van een gebouw is verplicht te zorgen dat het omringende erf behoorlijk wordt afgewaterd en het huishoudwater wordt afgevoerd naar daarvoor bestemde afvoerleidingen. Indien zulks niet wel mogelijk is, moet het huishoudwater worden afgevoerd naar een van boven gesloten en van een stankpijp voorziene zinkput, die voor elke daarop aangesloten woning een inhoud moet hebben van ten minste 1 m³.

2. De goten en riolen op de terreinen moeten in behoorlijke staat worden gehouden, zodanig dat er geen water of vuil in achterblijft.

3. Indien goten zich voortzetten over een naburig erf, moeten daarin op de erf grens ijzeren tralies worden geplaatst op geen groter onderlinge afstand dan 0,02 m en behoorlijk worden onderhouden.

4. Elk privaat moet door wanden van steen of van geploegd goed timmerhout, door een dichte zoldering en een goedsluitende deur van de omringende ruimte zijn afgesloten. De privaten moeten rechtstreekse gemeenschap hebben met de open lucht door een beweegbaar raam of door een luchtkoker van ten minste 0,2 m² oppervlakte en ontoegankelijk zijn voor vliegen.

5. De privaten die lozen op een riool, moeten van een voldoende inrichting tot waterspoeling zijn voorzien. De privaten die niet kunnen lozen op een riool of op open water, moeten lozen op een beer- of zinkput. De inhoud van deze beerput moet voor elk van bovengenoemde woningen ten minste 3 m³ bedragen.

6. Deze beer- of zinkput moet zijn voorzien van een ontluichtingspijp.

AFDELING II

Voorschriften voor gebouwen met een oppervlak,
groter dan 100 m², en voor gebouwen met
een of meer verdiepingen

§ 1. Aannamen voor de berekening

Artikel 7

1. Bij de berekening van de afmetingen van de verschillende constructiedelen moet worden aangenomen:

a. als toevallige belasting, per m ² :	
voor vloeren van vertrekken	200 kg
voor vloeren van zolders in woonhuizen	150 kg
voor schoollokalen	300 kg
voor vloeren van vergader- en danszalen	500 kg
voor opeengehoopte mensenmassa, zoals op trappen in openbare gebouwen	500 kg
voor winddruk, de richting te rekenen onder een hoek van 10 graden met het horizontale vlak, normaal	70 kg
b. als eigen gewicht per m ² :	
voor vloer- en plafondconstructie voor vertrekken	80 kg
voor dakbedekking van asbestement, metaal, glas of mastiek	30-50 kg
voor dakconstructie met bedekking van pannen en met beschieting	125 kg
idem zonder beschieting	100 kg
voor dakconstructie met bedekking van leien	75 kg
voor dakconstructie met bedekking van houtcement ter dikte van 0,05-0,08 m	120-180 kg
c. als eigen gewicht van de bouwstoffen per m ³ :	
aarde en leem	1600 kg
zand, droog	1550 kg
zand, nat	2000 kg
grind of steenslag	1550 kg
metselwerk van klinkers	1750 kg
metselwerk van betonsteen	2000 kg
eikenhout	800 kg
grenen-, dennen- en vurenhout	650 kg
gegoten gips	1000 kg
bims cementplaten	850 kg
hardsteen	2700 kg
graniet	2800 kg
kalksteen	2370 kg
marmar	2800 kg
zandsteen	2500 kg
glas	2600 kg

beton	2000 kg
gewapend beton	2400 kg
gegoten ijzer	7200 kg
wel- en vloei-ijzer	7800 kg
lood	11400 kg
zink	7200 kg

d. als toe te laten spanning per cm^2 in de materialen, een maximum van:

	trek	druk
wel- en vloei-ijzer (als balken)	1000 kg	1000 kg
gegoten ijzer	250 kg	500 kg
gegotfd plaatijzer	500 kg	500 kg
eikenhout in de richting van de vezels	100 kg	80 kg
grenen- en dennenhout in de richting van de vezels	65 kg	65 kg
eikenhout, loodrecht op de richting van de vezels	25 kg	25 kg
grenen- en dennenhout, loodrecht op de richting van de vezels	15 kg	15 kg
glas		75 kg
graniet		45 kg
marmar		24 kg
hardsteen, op groeflegger liggend		25 kg
kalksteen naar de hardheid		15 kg
metselwerk in breuksteen		8 kg
metselwerk van betonsteen		10 kg
beton		25 kg

2. Indien constructies voor gebouwen uitgevoerd worden in gewapend beton, zullen berekeningen moeten worden overgelegd, voldoende aan de Gewapend Betonvoorschriften van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (G.B.V. 1930), met dien verstande dat de daarbij toegelaten spanningen voor beton slechts voor 2/3 in rekening zullen mogen worden gebracht.

Artikel 7a

De afmetingen van dragende en steunende delen moeten zodanig gekozen worden, dat voldoende zekerheid tegen knik bestaat. De grootste doorbuiging van balken mag niet meer bedragen dan 1/600 van de theoretische lengte.

Artikel 7b

In bijzondere gevallen en bij het gebruik van andere bouwstoffen of van andere samenstellingen van bouwstoffen als genoemd in artikel 7, wordt door of vanwege de minister, belast met publieke werken, de te verwachten belastingen, het eigen gewicht van de bouwstoffen of van haar samenstellingen en de daarin toe te laten spanning bepaald.

§ 2. Funderingen

Artikel 8

Onder alle muren en dragende onderdelen, behalve onder die welke uit de aard van het bouwwerk moeten aanvangen boven peil of boven een ruimte waarvan de vloer beneden peil is gelegen, en onder muren die scheidingsmuren zijn van ondergeschikt belang voor de hechtheid van het bouwwerk, zo die niet tot mede-ondersteuning van balklagen dienen, zornede onder alle vrijstaande schoorstenen moeten doorgaande massieve fundamente worden gemaakt. De fundamente moeten in verband met de bouwgrond met de hoogte en zwaarte van het bouwwerk van voldoende afmetingen en hechtheid zijn.

§ 3. Muurwerken

Artikel 8a

1. De dikte van de muren, eventuele beklamping en bepleistering niet medegerekend, wordt als volgt bepaald.

2. Buitenmuren en draagmuren, onmiddellijk aansluitende aan de kap van een gebouw, moeten een minimum-dikte hebben van 15 cm.

3. De dikte van deze muren zal voor elke verdieping moeten toenemen met 3 cm per verdieping.

4. Hierbij moet worden gerekend dat de verdiepingshoogte niet meer mag bedragen dan 5 m. Indien een verdieping hoger mocht zijn dan 5m, dan zal de dikte van deze muren worden vastgesteld door/of vanwege de minister, belast met publieke werken.

5. Het is verboden op bestaande muren te bouwen of van deze muren gebruik te maken, behalve wanneer daartegen naar het oordeel van de minister, belast met publieke werken, geen bezwaar bestaat.

6. Bij het optrekken van de muren van een gebouw mag tot aan de balklaag van de eerste verdieping het verschil in hoogte tussen in aanbouw zijnde muren niet meer bedragen dan 3,25 m en daar boven niet meer dan 1,60 m.

7. Het verzwakken van muren door het daarin maken van openingen, uitgezonderd voor deuren en ramen, of door het aanbrengen van holten, kassen, nissen, rookkanalen en dergelijke is verboden.

8. Van deze bepalingen zijn uitgezonderd uitsparingen voor water- en elektriciteitsmeters en leidingen, mits deze uitsparingen geen verzwakking van de constructie ten gevolge hebben. Boven alle deuren en raamopeningen moeten lateien worden aangebracht van voldoende draagkracht, tenzij het kozijnhout voldoende zwaar is om als latei dienst te doen. Elk bintlaag, uitgezonderd die op de begane grond, moet, behalve daar waar ze gestuikt is, om het andere bint door aan beide einden aangebrachte gesmeedijzeren ankers in de muren bevestigd worden.

9. Gestuikte binten, uitgezonderd die op de begane grond, moeten onderling behoorlijk bevestigd worden door smeedijzeren koppelijzers, al of niet met klauwen in de muren of door middel van beklamping ter weerszijden.

10. De sluitmuren moeten ten minste ter plaatse van elk penant bij elke bintlaag aan het tweede of derde bint met smeedijzeren ankers behoorlijk verankerd worden.

11. De muren die geen spanten dragen, moeten daarenboven behoorlijk worden verankerd aan de nok en, voor zoveel nodig, aan de gordingen.

12. De verankering en de bevestiging moeten zijn aangebracht, voordat met het optrekken van de muren wordt voortgegaan.

§ 4. Balklagen

Artikel 8b

1. Alle balklagen, ongeacht uit welk materiaal samengesteld, moeten worden gemaakt volgens de afmetingen die overeenstemmen met de belasting die daarop kan worden verwacht.

2. Het is verboden op vloeren waarvan de balklagen zijn berekend voor een bepaalde belasting, zwaardere lasten toe te laten. De minimum-oplegging van balken moet 10 cm bedragen.

3. Het is verboden houten binten te lassen, anders dan op of onmiddellijk naast een tussensteunpunt.

4. Alle ravelingen en verdere verbindingen van binten moeten zodanig worden uitgevoerd, dat geen verzwakking van de benodigde doorsnede van de binten kan optreden.

5. Balcons en andere uitbouwsels van gevels moeten op voldoende wijze gesteund en aan de gevel of aan de balklagen bevestigd worden.

Artikel 8c

1. Vloeren moeten in zodanige afmetingen zijn geconstrueerd, als passend is voor de lasten die de vloer zal moeten dragen.

2. Indien vloeren worden samengesteld van hout op houten balklagen, moet de ruimte tussen deze vloer en het maaiveld voldoende worden geventileerd.

Artikel 8d

1. Het dak van een woning moet een volkomen afsluiting vormen tegen wind en water.

2. Het dak van een zoldervertrek moet beschoten worden.

3. Daken, met pannen bedekt, mogen geen steiler helling hebben dan 60 graden en niet flauwer dan 30 graden; daken met leien of golfplaten mogen geen steiler helling hebben dan 75 graden en niet flauwer dan 15 graden.

4. Daken, met ander materiaal gedekt dan hierboven genoemd, mogen geen steiler helling dan 60 graden hebben en niet flauwer dan de helling waaronder gevaar bestaat voor het binnendringen van regenwater.

5. Onder daken zijn niet begrepen torenspitsen.

6. Alle goten moeten waterdicht zijn.

7. De dakgoten moeten behoorlijk toegankelijk zijn en een bodembreedte hebben van ten minste 20 cm.

8. De gootbodem moet geheel buiten het voorvlak van het opgaande muurwerk zijn gelegen.

9. De goten moeten zodanig worden geconstrueerd, dat daarin geen water kan blijven staan of naar binnen overlopen.

10. Het aantal, de breedte en de vorm van de afvoerpijpen moeten zodanig zijn, dat geen gevaar voor overlopen van de goten kan ontstaan.

11. Spijers aan goten zijn verboden.

12. Bij toepassing van platte daken moet de ruimte tussen de afdekking en de onder de balken aangebrachte zoldering zijn voorzien van een voldoende ventilatie-inrichting.

13. Bij bedekking van daken met grind moeten maatregelen worden genomen om het afwaaien of afvallen van grind te voorkomen.

14. Alle kapconstructies moeten worden samengesteld van materiaal van dusdanige afmetingen, dat alle op deze constructie te verwachten lasten behoorlijk kunnen worden gedragen.

15. De kapconstructie moet stevig verankerd worden in de muren van het gebouw.

§ 7. Constructies in gewapend beton

Artikel 8e

1. Het is verboden gewapend betonconstructies anders uit te voeren, dan bepaald in de Gewapend Betonvoorschriften van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (G.B.V. 1930), met inachtnaam van het reeds bepaalde in paragraaf I. Het is verboden beton in gewapende betonconstructies te storten, voordat door of vanwege de minister, belast met publieke werken, schriftelijke toestemming is verleend.

2. Ten genoegen van de minister, belast met publieke werken, moet worden zorg gedragen dat het ijzer tijdens het storten niet verplaatst of verbogen wordt.

3. Het is verboden de stutten, formelen en bekistingen van betonconstructies te lossen of te verwijderen, voordat door of vanwege de minister, belast met publieke werken, daartoe schriftelijke toestemming is verleend.

Artikel 8f

1. Deuren en beweegbare ramen moeten behoorlijk geopend en gesloten kunnen worden.

2. Deuren en ramen moeten van een zodanige constructie zijn en zodanig zijn aangebracht, dat zij een volkomen afsluiting vormen.

Artikel 8g

1. Trappers en leuninggen moeten zodanig worden geconstrueerd, dat zij voldoende sterkte hebben om de daarop te verwachten lasten te dragen. Elke trap die aan een of meer zijden open is, alsmede balconen en dergelijke moeten voorzien zijn van een voldoende hoge en goed geconstrueerde leuning.

2. Alle trappen in scholen, theaters, ziekenhuizen en soortgelijke gebouwen moeten uit onbrandbaar materiaal zijn samengesteld.

Artikel 9

De minimum hoogte van de vloer van de woning moet ten minste 0,2 m boven de kruin van de weg zijn gelegen volgens aanwijzing door of vanwege de minister, belast met publieke werken.

Artikel 10

1. De hoogte van de vertrekken mag niet minder dan 2,6 m zijn, gemeten tussen de vloer en de zoldering. De hoofdingang van een woning moet, gemeten in de dag, ten minste 0,85 m breed en over deze breedte ten minste 2 m hoog zijn. Indien in een woning een gang of portaal wordt gemaakt, moet deze ten minste een breedte hebben van 0,85 m en geen kleiner oppervlak dan 1,25 m², na aftrek van alle betimmering en 2 m hoogte.

2. Eén van de ruimten, bestemd tot woonvertrek, moet een grondoppervlakte hebben van ten minste 15 m²; één van de ruimten, bestemd tot slaapvertrek, van ten minste 7 m²; een keuken van ten minste 4 m²; elk van de andere vertrekken van ten minste 5 m².

3. Indien in een geheel of gedeeltelijk voor woning bestemd gebouw geen afzonderlijk slaapvertrek aanwezig is, moet het woonvertrek een grondoppervlakte hebben van ten minste 21 m².

4. Indien in een geheel of gedeeltelijk voor woning bestemd gebouw geen afzonderlijke keuken aanwezig is, moeten de vloer en de wanden van een van de andere vertrekken zijn gemaakt van onbrandbaar materiaal.

5. De vloeren van de genoemde ruimten moeten boven het in artikel 9 genoemde vloerpeil zijn gelegen.

6. De verhouding tussen de grootste en kleinste afmeting van de vertrekken mag niet meer bedragen dan 5 tot 3.

7. Het oppervlak van de vertrekken en van de keukens wordt gemeten tussen de betimmering op 1 m hoogte boven de vloer.

8. Elk vertrek van een woning moet rechtstreeks van buiten daglicht en lucht ontvangen door een of meer beweegbare ramen.

9. Het gezamenlijke raamoppervlak waardoor het daglicht en de buitenlucht onbelemmerd moeten kunnen binnenstromen, mag niet minder bedragen dan 1/15 deel van het vloeroppervlak.

10. Wanneer deze ramen hun licht ontvangen uit gangen tussen gebouwen van minder dan 2 m breedte of van binnenplaatsen van minder dan 3 m, gemeten loodrecht op het vlak van het raam, dan wordt het oppervlak van deze ramen slechts voor 3/4 in rekening gebracht.

11. Als raamoppervlak in bovengenoemde zin wordt bedoeld bij niet beweegbare ramen het oppervlak, gemeten in de kasten van de jalouziën, en bij beweegbare ramen het oppervlak, gemeten in de dag van het raamkozijn.

12. Ter bereiking van voor gebruik bestemde ruimten, op verdiepingen boven en beneden peil gelegen, moeten trappen worden gemaakt. De trappen mogen niet meer dan een kwartslag om een of meer spijlen hebben.

13. De verhouding tussen op- en aantrede van deze trappen moet, gemeten in de klimlijn, die op 1/3 gedeelte van de trapbreedte van uit de binnenkant van de buitenboom wordt gerekend, zodanig zijn, dat de helling in de klimlijn niet meer dan 50 gra-

den voor rechte steektrappen en niet meer dan 45 graden voor geheel of voor gedeeltelijk gebogen trappen bedragen.

14. De hoogte van de optreden mag niet meer zijn dan 0,2 m.

15. Onmiddellijk achter, de voorkant van de bovenste trede van een trap moet zich een bordes of althans een vrije bevloerde ruimte bevinden, ter lengte en ter breedte van ten minste de volle trapbreedte.

16. Trappen die door twee of meer verdiepingen gaan, moeten op elke verdieping door een bordes onderbroken worden van ten minste 1 m lengte tussen de voorkanten van de treden, terwijl de breedte ten minste gelijk moet zijn aan die van de trap.

17. In een geheel of gedeeltelijk gebogen trap moeten de treden vakkundig verdreven worden.

18. Trappen moeten binnen de bomen ten minste 0,8 m breed zijn.

19. De vrije ruimte van een trap moet ten minste 2 m hoog zijn.

20. Trappen en trapgaten moeten van ten minste één leuning voorzien zijn.

Artikel 11

1. De afstand tussen de buitenwanden van een woning en de buitenwanden van de beerput of zinkput moet ten minste 1 m bedragen.

2. De afstanden tussen een waterput of een in de grond gebouwde regenbak en een beer- of zinkput mogen niet minder bedragen dan respectievelijk 75 en 50 m.

3. In bepaalde gevallen kan de minister, belast met publieke werken, van deze bepaling vrijstelling verlenen.

Artikel 12

De eigenaar van een gebouw is verplicht te zorgen dat het omringende erf behoorlijk wordt afgewaterd en het huishoudwater wordt afgevoerd naar daarvoor bestemde afvoerleidingen; indien zulks niet wel mogelijk is, moet het huishoudwater worden afgevoerd naar een van boven gesloten en van een stankpijp voorziene zinkput die voor elke daarop aangesloten woning een inhoud moet hebben van ten minste 1 m³.

Artikel 12a

1. De goten en riolen op de terreinen moeten in behoorlijke staat worden gehouden, zodanig dat er geen water of vuil in achterblijft.

2. Indien goten zich voortzetten over een naburig erf, moeten daarin op de erfgrans ijzeren tralies worden geplaatst op geen groter onderlinge afstand dan 0,02 m en behoorlijk worden onderhouden.

Artikel 12b

1. Elk privaat moet door wanden van steen of van gegroefd goed timmerhout, door een dichte zoldering en een goedsluitende deur van de omringende ruimte zijn afgesloten. De privaten moeten rechtstreekse gemeenschap hebben met de open lucht door een draaibaar raam of luchtkoker van ten minste 0,2 m² oppervlak en ontoegankelijk zijn voor vliegen.

2. De privaten die lozen op een riool, moeten van een voldoende inrichting tot waterspoeling voorzien zijn. De privaten die niet kunnen lozen op een riool of op open water, moeten lozen op een beer- of zinkput. De inhoud van deze beerput moet voor elk van bovengenoemde woningen ten minste bedragen 3 m³. Deze beer- of zinkput moet zijn voorzien van een ontluuchtingspijp.

Artikel 13

Ten opzichte van de bouw en de inrichting van gebouwen, bestemd voor winkel, magazijn, pakhuis, werkplaats, fabriek, zwem- en badinrichting, manege, stalhouderij, garage, verplegingsinrichting, hotel, bier- of koffiehuis, restauratie, kerk, school, schouwburg, gebouwen voor het geven van concerten of van publieke vermakelijkheden, circus of voor het houden van bijeenkomsten, vergaderingen en tentoonstellingen, kan de minister, belast met publieke werken, voor elk afzonderlijk geval in het belang van de veiligheid en de gezondheid van de gebruikers bijzondere bepalingen vaststellen.

AFDELING III

Omschrijving van de districten of gedeelten van districten
of wegen, waarbij artikel 19 van de Bouw- en
woningverordening van toepassing is

Artikel 14

De voorschriften, omschreven in Afdeling I, zijn van toepassing voor die gebouwen, die gebouwd worden:

- 1°. binnen het gebied, begrensd ten westen vanaf het zeestrand, door de oostgrens en een gedeelte als noord-grens van de zoutpannen ten noorden van de Paardenbaai tot aan het erfpachterrein van de Arend Petroleum Maatschappij, door een gedeelte, van de oostgrens van het erfpachterrein van genoemde maatschappij en verder door de lijn, lopende in het verlengde van voornoemde oostgrens tot de noordzijde van de weg naar Madiki;
 - ten noorden door een rechte lijn getrokken van laatstgenoemd punt tot de N.W. hoek van Socotoro, de noordgrens van Socotoro tot aan de oostzijde van de weg naar de "de Noord", de oostzijde van laatstgenoemde weg tot de N.W. hoek van concessie no. 60, een rechte lijn van laatstgenoemd punt tot waar de weg naar Santa Cruz door Rooi Lagoen wordt gekruist;
 - ten oosten door een deel van de westrand van Rooi Lagoen, een gedeelte van de westgrens van concessie no. 8, de westgrens van concessie no. 6, de westgrens van concessie no. 58 en verder door een lijn, lopende in het verlengde van laatstgenoemde westgrens tot aan het zeestrand;
 - ten zuiden door het zeestrand van de Paardenbaai tot aan het verlengde van de oostgrens van de zoutpannen ten noorden van de Paardenbaai;
- 2°. binnen het gebied begrensd:
 - ten noorden door de lijn, beginnende in het snijpunt van de oostgrens van concessie no. 917 en de zuidgrens van concessie no. 924, langs de zuidgrens van concessie no. 934, de zuidgrens van concessie no. 933, de west- en zuidgrens van huurterrein no. 998, de zuidgrens en een gedeelte van de oostgrens van huurterrein no. 1002a, een

gedeelte van de zuidgrens van concessie no. 927, een deel van de weg naar Boca Grandi ter lengte van ongeveer 100 m;
ten oosten door een rechte lijn, lopende van de zuid-oosthoek van concessie no. 927 over gouvernementsgrond naar de oostzijde van de zogenaamde 6de gate, toegang gevende tot de Amerikaanse kolonie;
ten zuiden door een deel van de noordgrens van de erfpachterreinen van de Lago Oil & Transport Cy. Ltd. het zeestrand van de St. Nicolaasbaai tot het snijpunt met het verlengde van de oostgrens van huurterrein no. 991;
ten westen door een lijn van voornoemd snijpunt tot de zuidoosthoek van huurterrein no. 991, de oostgrens van dit huurterrein de oostgrens van concessie no. 919 en een deel van de oostgrens van concessie no. 917;
3°. binnen de stroken van 100 m breedte ter weerszijden van de geasfalteerde wegen.

Artikel 15

De voorschriften, genoemd in Afdeling II, gelden voor gebouwen van niet eenvoudige aard en groter dan 100 m² oppervlakte.

Artikel 16

Voor het gedeelte van het in artikel 14 omschreven gebied, voor zover niet gelegen in het stadsdistrict en niet binnen een afstand van 200 m, gemeten uit de hoofdwegen, kan de minister, belast met publieke werken, vrijstelling verlenen van de voorschriften, vervat in Afdeling I.

AFDELING IV

Artikel 17

De beoordeling, of in elk geval wordt voldaan aan de voorschriften van dit landsbesluit, berust bij de minister, belast met publieke werken.

Artikel 18

Dit landsbesluit kan worden aangehaald als Bouw- en woningbesluit.